

вен е и известният художник Салвадор Дали. Но Камило Хосе Села не спира дотук. Той е водил своите разговори с творчески усет и с други бележити испански писатели като Хорхе Пухол, Сара Монтиел, Мануел Фрага, Алфонсо Гера, Андрес Сеговия и др., които са оставили вече значително творчество в съвременната испанска културна и литературна ськровищница. А самият Камило Хосе Села подчертава още в началото на втората част на книгата си, че „това са разговори с тези, които представляват най-високата инстан-

ция на популярността, на знанието, достойнството, майсторството...“.

Ето защо това е пътят на интервюиста Камило Хосе Села, който оживява в непринудени разговори творческите търсения на редица испански писатели и други творци със силата на творческата си интуиция, както е постигнал това и в колоритно написаните си романи и хармоничната си поезия.

Жак Битев

Хроника

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО СЛУЧАЙ 80-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА Н. ВАПЦАРОВ

На 6 и 7 декември 1989 г. в град Банско се провежда международна научна конференция, посветена на 80-годишнината от рождението на Н. Вапцаров. Израз на уважението към неговото поетично и революционно дело е участието в конференцията на изтъкнати учени литератори не само от България, но и от Съветския съюз, Полша, Чехословакия и ГДР.

Отличителна черта на конференцията, организирана от Института за литература при БАН, е широкият диапазон на разглежданата вапцаровска тематика, съчетан с новия прочит на безсмъртните уроци на героя, поета и човека. Прецизният преглед на научни проблеми, които засягат различни страни от жизнения и поетичния подвиг на Вапцаров, е налице — може би никога досега на подобен научен форум така спонтанно и задълбочено не е представяно кръвното единение на поезия, личност и дело.

Проф. д-р Б. Ничев, директор на Института за литература при БАН, откри конференцията с кратко прочувствено слово за жизнения и творчески път на големия български поет и революционер, като изтъкна мястото на Вапцаров във фалангата на съвременната световна поезия.

В пленарните доклади бе хвърлена допълнителна светлина върху такива важни за съвременната литературоведска наука проблеми, като актуалността на поета Вапцаров (ст. и с. Магдалена Шишкова); Вапцаров и септемврийските поети (Бойка Вапцарова), идеята за прогреса в поезията на Вапцаров (ст. и с. Владимир Климчук), за асכולогията на поета Никола Вапцаров (проф. Тереза Домбек).

Съедновременно в редица доклади на следващите заседания се търсят корените и проявите на канонизацията и рецепцията на Вапцаровата поезия (Ян Кошка), Вапцаров и проблемите на човешката личност (д-р Войцех Галонска), антирасистските мотиви в поезията на Вапцаров (ст. и с.

Сабина Беляева), поезията на Вапцаров в светлината на нашия опит (и. с., к. ф. н. Александър Панов).

Освен това се проследява в други доклади, изнесени на високо професионално ниво, съпричастие на Вапцаров към мотивите „фабрика“ и „машина“ (и. с. Владимир Кшиж), към обществено-роля на лирическия „аз“ в поезията (к. ф. н. Йоланта Суецка), към „прозаизацията“ на поезията (и. с. к. ф. н. Свилен Каролев), към оценката на поета работник или огняроинтелигентна (Йордан Каменов), към художествената функция на повторението в поезията (Дора Колева).

Някои от докладчиците се спират на такива неизследвани досега въпроси, като литературността у Вапцаров (доц. Симеон Янев), затворения човек (ст. и с. Катя Янева), Вапцаровото стихотворение „Посвещение“ — проблеми на жанра (проф. Хр. Дудевски), прозата на Вапцаров (Малгожата Внук), Вапцаров и театъра (ст. и с. Ваня Бояджиева), богатство на вдъхновението и произрението (проф. Иван Попиванов).

Друга съществена част от докладите са посветени на разпространението и възприемането на творчеството на Вапцаров в чужбина: Вапцаров и Лорка (проф. Желю Авджиев), Вапцаров и Украйна (ст. и с. Виктория Захаржевская), Вапцаров в ГДР (доц. Дитмар Ендлер), Вапцаров в Югославия (Момчил Йокич), за типологията на пролетарската поезия — Никола Вапцаров и Ахил Мюсе (Мая Панайотова-Детре).

Особен интерес предизвиква документално-фактологическата подплата на докладите, свързани с родното място на Вапцаров — Банско, а именно: Банско и съдебният процес на Вапцаров (к. ф. н. Мария Радонова) и Банско в биографията на Вапцаров (Митка Томова).

Характерният акцент в работата на научната конференция, посветена на Н. Вапцаров, бе поставен от участниците върху разглеждането на редица

естетически проблеми, които естествено се преплитат и осветляват в неделната връзка с революционната дейност на поета комунист, отдал живота си за един нов свят на хуманизъм и справедливост.

В заключение трябва да подчертаем безспорния

творчески принос на тази научна конференция не само в развитието на съвременното ващарознание, но и на съвременната литературоведска наука като цяло.

Виолета Кунева

ДИСКУСИЯ „ОСНОВНИ ЕТАПИ, ПРОЦЕСИ И ТЕНДЕНЦИИ В СЪВРЕМЕННАТА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА СЛЕД 9. IX. 1944 г. И ТЯХНАТА ЛИТЕРАТУРНО-КРИТИЧЕСКА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ“

На 12 и 13 декември 1989 г. в София се проведе дискусия на тема „Основни етапи, процеси и тенденции в съвременната българска литература след 9. IX. 1944 г. и тяхната литературно-критическа интерпретация“. Тя бе организирана от секцията по съвременна българска литература на Института за литература и предвиждаше участието на широк кръг литератори от цялата страна. Гости от чужбина бяха проф. Тереза Домбек и Войцех Галонзка от Полша и Норберт Рандов от ГДР.

След откриването на дискусията от водещия Ал. Йорданов за кратко въстъпително изложение взе думата проф. д-р Б. Ничев, директор на Института за литература. Като изтъкна научните постижения на института, той обърна внимание и на съществуващия досега академичен монополизъм, налагащ „вето“ върху изследването на немалко проблеми и пречещ да бъдат постигнати по-значителни синтези в литературно-научната дейност. Според проф. Б. Ничев именно в настоящия момент развитието на съвременната ни литература представлява много актуална тема — с така наречените бели петна и замълчани проблеми в нея, с пленумната ѝ периодизация, с етицизма и в редица други проблеми. Нашата съвременна литература не бе оставена на своите, условно казано, иманентни закономерности на развитие, а понятията за естетическата ѝ същност бяха разколебани. Във връзка с това в нея настъпиха промени, които сега трябва да бъдат отчетени; такива промени се очертават и в редица институции, пряко свързани с литературата — като критиката например, чиято стойности и преценки до голяма степен бяха загубили значението си.

В разглеждания период би трябвало да се подчертае едно основно разграничение. От една страна, съществува литературен процес, който, въпреки стагнацията, не замира и върши своето, доколкото може; от друга страна, налице е една административно-ведомствена дейност, свързана с редица институции, която „фабрикува“ ценности и оказва силно влияние на самия литературен процес. При оценката на литературата следователно занаятът ще трябва да се работи с две основни понятия, които досега се приемаха като синоними — литературен процес и литературен живот.

Проф. д-р Боян Ничев заключи: въпросите са изключително важни и тежърва трябва да бъдат поставяни, класифицирани и решавани.

Върху въпроса за взаимоотношенията между литературния живот и литературния процес се спира и Ал. Йорданов. Той припомни, че вследствие поврата в политическия живот в нашата страна се

стигна до конструирането на нов модел на литературен живот, подчинен на нелитературни съображения, и проследи процесите, настъпили като резултат — нарушаването и разрушаването на връзката между литературна традиция и съвременен литературен живот, крайна идеологизация на литературата, откриване на безкрайни възможности пред конюнктурата и потискане на талантите, резки деформации в литературния живот. Като особено вредно бе посочено изкуственото привнасяне у нас на теорията за социалистическия реализъм, довело до духовна стагнация в литературния живот, до репресии срещу редица поети, писатели и критици, до тенденциозно фалшифициране на националната ни литературна история. Във връзка с тези въпроси според Ал. Йорданов особено внимание би трябвало да се обърне в частност на мита за априлското поколение в нашата литература — да бъдат проучени основно причините за неговата трагедия.

Проф. Ат. Натеv призова всички литератори да се опита сега, когато в прилива на чувства се очертава недостиг на мислене, да направят всичко, за да се установят на една уравновесена позиция. От нея и с нейните предимства би трябвало да се пристъпи преди всичко към възвръщането на литературната памет — да се анализират задълбочено драмите на онези наши големи писатели от близкото минало, принудени да се съобразяват с конюнктурата, но въпреки това търсещи новото и модерното; да се потърси стойността в нашата литература, независимо от начина, по който е възприемано и оценявано от официалните институции и институции.

Със свое виждане за непосредствените задачи в момента към дискусията се присъедини проф. д-р Елка Константинова. Като особено важен проблем, стоящ пред литераторите, тя посочи фактологическото възкресяване на епохата — със сериозна работа върху архивите и литературната периодика. Цялата ни съвременна литература подлежи на препрочит и нов анализ и оценка — но свободни и без досегашното съзнателно бягство от съвременните литературни проблеми. В рамките на тези по-общ изисквания бе подчертан един съществен конкретен въпрос — за колективното и личното участие в живота и литературата и разрушаването на колектива като среда, в която се изявява личността, а във връзка с това — за деградацията на така наречения положителен герой в нашата литература.

Във връзка с така очертаните се тематични кръгове живо участие в дискусията със свои виждания и постановки взеха Енчо Мутафов, който говори